

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

فرستنده: عثمان حیدری

۰۳ اپریل ۲۰۲۱

بولیوی، پایان کودتا، آغاز دموکراسی

بولیوی در سالی که گذشت؛ پایان کودتا، آغاز دموکراسی

بولیوی خسته از پیامدهای سنگین ناشی از کودتای عقرب ۱۳۹۸ در حالی همپای سایر کشورها، در یکسال گذشته، میزبان شیوع ویروس کرونا بود که سرانجام این کشور درگیر با بحران شدید اقتصادی – اجتماعی، به تقویت دوباره جریان چپگرا و روی کار آمدن سوسیالیست ها انجامید.

این کشور امریکای لاتین تا پیش از شیوع بیماری همهگیر نیز با بحران شدید اقتصادی – اجتماعی از یک سو و بحران سیاسی و تعویق چند باره انتخابات ریاست جمهوری مواجه بود. اما این بحران نگران کننده ای در میانه شیوع بیماری کووید -۱۹، دامنه تهدید معضل فقر بر اقشار مختلف جامعه را که با تعطیلی کسب و کارها و فعالیت ها در حال نبرد با ویروس کرونا هستند، افزایش داد.

تلاقی شیوع کرونا با بحران سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در بولیوی

بر اساس آمارهای مؤسسه ملی آمار بولیوی، نرخ بیکاری در این کشور در سال ۲۰۲۰ در مقایسه با ۴.۸ درصد در سال ۲۰۱۹ به ۸.۴ درصد رسید. این رقم از ۱۶ سال پیش تا کنون در این کشور بی سابقه بوده است. همچنین بر اساس اطلاعات «مرکز مطالعات توسعه کار و کشاورزی» (Cedla) میزان بیکاری جوانان بولیویایی از ۱۶ درصد در سال ۲۰۱۹ به ۲۵ درصد افزایش یافت که در این بین سهم جوانان تحصیلکرده بیشتر است. طبق آمار این مؤسسه تحقیقاتی، از هر یکصد جوان جویای کار در بولیوی، فقط دو نفر از شغل مناسب بهره مند بوده و ۹۸ نفر از هیچ امنیت شغلی برخوردار نیستند.

همچنین طبق نظرسنجی ماه دسمبر ۲۰۲۰ (قوس- جدی) انجام شده توسط مرکز «مطالعات اقتصادی و اجتماعی» (CERES)، معضل بیکاری در بولیوی، ۲۱ درصد از جمعیت فعال اقتصادی و ۱۵.۲ درصد از گروه بالای ۱۸ سال را تحت تأثیر قرار داده است.

سال ۲۰۲۰ برای بولیوی دوره زمانی بسیار دشواری بود زیرا رشد منفی ۱۱ درصدی تولید ناخالص داخلی در این سال، منجر به توقف تولید ۴.۴ میلیارد دلار کالا و خدمات شد. بر اساس آخرین داده های مؤسسه آمار بولیوی، شاخص کلی فعالیت های اقتصادی از ۹ درصد به ۸ درصد تولید ناخالص داخلی کاهش یافته است. همچنین فعالیت های بخش

معادن ۳۸ درصد و بخش ساخت و ساز ۴۲ درصد رکود داشته اند. سایر بخش‌ها نیز با وضعیت مشابهی مواجهند. کسری مالی کشور ۱۲ درصد کل اقتصاد تخمین زده شده است.

وضعیت شیوع کرونا و واکسیناسیون در بولیوی

از ۱۰ مارچ ۲۰۲۰ (۲۰ دلو ۹۸) و شناسائی دو مورد ابتلا به بیماری کووید-۱۹ در شهرهای سانتاکروز و اورورو بولیوی تا کنون، بیش از ۲۶۰ هزار نفر از جمعیت حدود ۱۰ میلیون نفره این کشور امریکای لاتین به ویروس کرونا مبتلا شده و شمار جانباختگان به بیش از ۱۱ هزار نفر رسیده است.

به این ترتیب بولیوی در جایگاه پنجاه و یکمین کشور درگیر با بیماری همهگیر در فهرست جهانی و هفتمین کشور امریکای جنوبی قرار دارد.

به نوشته نشریه پاخینا سیته، به دنبال شیوع گونه جهشیافته ویروس برزیلی مقامهای شهرهای بولیوی از جمله سانتاکروز (بزرگترین شهر بولیوی) ضمن هشدار از تهدید گسترش موج سوم بیماری همهگیر از «ورود قریب‌الوقوع» ویروس برزیلی با قدرت سرایت پذیری بیشتر خبر دادند.

بولیوی در قالب طرح واکسیناسیون ملی کووید-۱۹ از ۲۹ جنوری ۲۰۲۱ (نهم دلو)، واکسینه کردن شهروندان با اولویت کادر درمان، سالمندان بالای ۶۰ سال و افراد دارای بیماری‌های زمینه‌ای را آغاز کرد. در دومین مرحله برنامه واکسیناسیون بولیوی، افراد بین ۱۸ تا ۵۹ سال به استثنای خانم‌های باردار در اولویت دریافت واکسین کرونا قرار دارند.

۲۸ جنوری ۲۰۲۱ (هشتم دلو) نخستین محموله حاوی ۲۰ هزار دوز واکسین اسپوتنیک وی روسیه به این کشور رسید. بر اساس وزارت بهداشت بولیوی این بخشی از توافق دولت با مقام‌های روس برای دریافت دو میلیون و ۶۰۰ هزار دوز واکسین متعلق به این کشور است.

به نوشته سایت اسپانیایی سی ان ان، استفاده از واکسین روسیه تا کنون در ۹ کشور امریکای لاتین تأیید شده و توزیع و تزریق این واکسین در کشورهای ارجنتاین، بولیوی، مکزیکو، نیکاراگوئه، پاراگوئه و ونزوئلا آغاز شده است.

بامداد روز پنجشنبه ۲۵ فبروری (هفتم حوت) هواپیمای اختصاصی حامل ۵۰۰ هزار دوز واکسین کرونا سینوفارم تولید چین در فرودگاه بین‌المللی سانتا کروز، بزرگ‌ترین شهر اقتصادی بولیوی فرود آمد.

«لوئیس آرسه» رئیس‌جمهوری بولیوی که برای استقبال از محموله واکسین در فرودگاه حضور داشت همکاری‌های چین و کشورش را پیرامون واکسین مثبت ارزیابی و از دولت و ملت چین تشکر کرد.

دولت بولیوی در نظر دارد به این ترتیب، هفت و نیم میلیون از جمعیت بالای ۱۸ سال را با تزریق ۱۵ میلیون دوز واکسین در برابر کووید-۱۹ واکسینه کند: پنج میلیون و ۲۰۰ هزار دوز واکسین اسپوتنیک وی، ۱۰ میلیون دوز واکسین آسترانکا (که بخش اعظم آن در قالب برنامه کوواکس در اختیار این کشور قرار خواهد گرفت)، ۵۰۰ هزار دوز واکسین سینوفارم و ۹۴ هزار دوز واکسین فایزر در قالب برنامه کوواکس.

تحولات سیاسی یکسال اخیر

پس از آن که جلسه تاریخ ۲۳ جولای (دوم اسد) «دادگاه عالی انتخاباتی» بولیوی (TSE) برای سومین بار به دلیل شرایط شیوع بیماری کووید-۱۹، تعویق برگزاری همه‌پرسی ریاست جمهوری را تصمیم‌گیری کرد و از طرفی مذاکرات نهم آگست (۱۹ اسد) میان دولت و مخالفان که با میانجیگری ملل متحد برای تعیین تاریخ جدید برگزاری

انتخابات به شکست ختم شد، دادگاه عالی انتخاباتی بولیوی به صورت یکجانبه و بدون رأی گیری در پارلمان، ۱۸ اکتوبر (۲۷ میزان) را برای برگزاری این رویداد مهم سیاسی انتخاب کرد.

کشمکش ها برای تعیین این تاریخ در حالی در بولیوی ادامه داشت که برای نخستین بار از اکتوبر ۲۰۱۹ (میزان ۱۳۹۸)، سوم آگست (۱۳ اسد) خیابان های شهر «لا پاز» پایتخت بولیوی به صحنه اعتراض مخالفان دولت تبدیل شد. با گذشت ده روز از این تجمعات، رهبران حزب چپگرای «جنبش به سوی سوسیالیست» (MAS) حامی مورالس با توافق با دولت مبنی بر تضمین برگزاری انتخابات در تاریخ مقرر، معترضان را به حفظ آرامش و توقف این تجمعات فرا خواندند.

همچنین در طول این تظاهرات، مورالس رئیس جمهوری قانونی که آن زمان در ارجنتاین به سر می برد، ضمن هشدار از مداخله نظامی احتمالی دولت برای سرکوب معترضان از آن ها خواست تا با امتناع از خشونت، راهکار مسالمت آمیز را برای حل بحران جایگزین کنند.

اگرچه نام اوو مورالس در فهرست نامزدهای این دور ریاست جمهوری بولیوی وجود نداشت اما نتایج نظرسنجی ها و رتبه برتر «لویس آرسه» کاندیدای حزب (MAS) بیانگر شانس بالای وی در انتخابات بود.

انتخابات ۲۰۲۰ بولیوی از دو منظر نیز جالب توجه بود؛ نخست این که مردم برای دومین بار در یکسال برای تعیین رئیس جمهوری پای صندوق های رأی رفتند و دوم این که این نخستین انتخابات در ۲۰ سال اخیر در بولیوی بدون حضور مورالس بود. تا پیش از این برای اوو مورالس، انتخابات همیشه لحظه پیروزی بوده است. از زمانی که وی از یک جنبش کارگری روستائی ظهور کرد و در اواخر ۲۰۰۵ میلادی به ریاست جمهوری رسید، توانست با سخنرانی های سیاسی آتشین چهار بار پیاپی در انتخابات ریاست جمهوری به پیروزی دست پیدا کند و رکورد طولانی ترین ریاست جمهوری را در این کشور بزند.

با گذشت حدود شش ماه از روی کار آمدن دولت سوسیالیست آرسه، موضوع دستگیری «جنینه آنیس» رئیس دولت موقت بولیوی به جرم حمایت از تروریسم، توطئه و مشارکت در کودتای ۲۰۱۹ علیه «اوو مورالس» رئیس جمهوری سابق این کشور دیروز شنبه در حالی مطرح شد که این خبر، آتش اختلاف و خصومت میان حامیان حزب چپ و مخالفان سیاسی محافظه کار را داغ تر کرد.

آنیس در حالی دوشنبه (۲۵ حوت) نخستین شب خود در زندان را به صبح رساند که شماری از شهرهای این کشور صحنه تجمع مخالفان دولت آرسه در اعتراض به بازداشت وی بود.

بر اساس حکم قاضی دادگاه بولیوی، جنینه آنیس به همراه دو وزیر سابق خود در دولت موقت («آلوارو کوئیمبرا» وزیر سابق دادگستری و «رودریگو گوسمان» وزیر سابق انرژی) به اتهام مشارکت در راه اندازی کودتای ۲۰۱۹ برای چهار ماه به زندان منتقل شدند.

مورالس به دنبال این ماجرا در صفحه توئیترش نوشت: برای عدالت و حقیقت، برای ۳۶ قربانی، بیش از ۸۰۰ زخمی و بیش از یک هزار و ۵۰۰ زندانی غیر قانونی در جریان کودتا، همدستان و عاملان دیکتاتوری که جانشین وی شده بودند، باید مورد تحقیق و تحریم قرار گیرند.

اوو مورالس پیشتر نیز دولت موقت به ریاست آنیس را به ارتکاب اقدامات غیر انسانی علیه مردم بولیوی به ویژه در دوره سخت همه گیری متهم کرد و گفت: رئیس جمهوری دولت کودتا به جای سرمایه گذاری بودجه دولتی در بخش سلامت به منظور مهار بحران کرونا و نجات جان انسانها، اقدام به خرید ۵ میلیون دالر مواد کیمیائی با هدف سرکوب اعتراضات کرد.

حال باید دید که آیا اتفاقات این روزهای بولیوی به بی ثباتی در این کشور رنج دیده امریکای لاتین منجر خواهد شد یا با محاکمه عاملان کودتای جنایتکارانه ۲۰۱۹، روند حکمفرمائی عدالت و قانون در سایه دولت چپگرا تحکیم خواهد شد.